

Gregor József opera-énekeshez

— Nem kérdezem, hogy a mostani Sevillai-főhajtás, a tegnap esti bemutató Basilio hányadik a sorban, hisz alighanem ez az egyik leggyakrabban énekelt szerepe. De azt segítsen össze-számolni, melyek az ország s a világ különféle színpadai, ahol eddig a cselszövő zenemester maszkját fölöltötte. S ha már a Basiliót látgy számba vettük, hadd kérdezzek egyszerre kettőt: igaz-e, hogy hamarosan meg Bartolo doktor következik? S milyen más földadatok?

— Hány kérdés is akkor ez a három? Szerencsére biztos vagyok benne, hogy Don Pasquale után valóban Basiliót énekeltem legtöbb-ször. Itthon, aztán a budapesti Operában: Győrben is volt egy sorozat. A Szinetár Miklós-rendezte televíziós változatban: rádiófelvételen; Kolozsvárott, Szarmarkandban, s a tavalyi nyugat-európai turnénkon. Bartolóra tényleg készülök, de nem Rossini, hanem Paisiello: Sevillai borbélyának Bartolóját fogom énekelni. Lemezre veszik, Fischer Ádám dirigálja. Nem-sokára elkészül a harmadik nagylemezem. November végén egy televíziós daljátékban szerepelek, a címe: Operát Szmirnának. A szilveszteri műsorban... Hop-pá! Ez titok.

— Mostanában többször is láttuk a képernyőn — nem egészen énekművészi szerepökben, a közelmúltban főzőcskézett, a minap meg dedikált. Megint több kérdés adódik: nem gondolja, hogy konyhaművészetének népszerűsítése árt az énekesi népszerűségének? Nem zavarja, ha a legszelebb nyilvánosság előtt mutatkozik az operai maszkok nélkül? És milyen ez a most megjelent muzsikuszakácskönyv?

— Az a megtiszteltetés ért, hogy a fényképem a könyv borítólapjára került, remélem, ez nem bizonyul reklámbalfogásnak, ellenkezőleg. A könyv muzsikuskok receptjeinek gyűjteménye, praktikus és demokratikus, mert könnyen és viszonylag olcsón elkészíthető étellefrásokat tartalmaz. Körülbelül tíz az enyém, ezeket

magam kísérleteztem ki, s minthogy a barátaim és a családtagjaim, akik ettek a főztömből, életben maradtak, a receptek kipróbálnak tekinthetők. Egészen természetesnek tartom, aki este Borisz Godunov, Fülöp király, Ozmin, Don Pasquale vagy Fiesco, az reggel kimegy a konyhába és elkészíti az ebédet. Kalmár Magda, akit én az ország egyik legjobb énekesnőjének tartok, rendszeresen ablakot mos a nyolcadik emeleten, szülői értékekre jár, megfőz a családjának. Természetesen, mint minden rendes család asszonya ebben az országban. Nem hiszem, hogy a művészek, hivatásos színészek, énekesek tevékenysége olyan természetű, ami fölmentené, vagy kizárná őket mindaból, amit a hétköznapiaknak nevezünk. Egyszerűen másféle adottságaink, képességeink is vannak, ha vannak, mint a többi embernek, és ezek a képességek úgyszólván az élet ajándékai, amelyekkel élni kell, de visszaélni velük, kiváltsággá kezeltetni őket nem szabad. Ezért nem zavar engem, ha maszk nélkül is, a konyhában is látnak.

— A szakácskönyv dedikálás ürügyén sok szépét mondott a tévében arról, mennyire ragaszkodik Szegeedhez. És mondott „nemszépkeket” a kritikáról és a kritikusról. Miért gondolja, hogy a kritikus eleve nem szereti az előadást, amire beül?

— Nem gondolom, tudom. Általánosítástól ments isten, de sajnos, ismerek kritikásokat, akik valóban előre utálják, amit megnéznek, s amiről aztán írnak. Alighanem a kisebbségi érzésüket, irigységüket, a hozzá nem értésüket kompenzálják. Ezek a kritikuskok nem az értékről vagy az értékelenségről ítéskednek, hanem személyeskednek, néha igen gusztustalanul és bántón. A személyekkel elfoglalt kritikával van bajom, nem a valódival: bizonyosága ennek, hogy magam azokat tudom a leginkább elfogadatlannak, akik bizony többször „rosszat” írtak rólam.

S. E.

Kiállítás és szakmai vita

Miként alakul Szeged tömegközlekedési hálózata az elkövetkezendő években? Lényegében erre a kérdésre kaphatnak választ mindazok, akik november 23-ától és december 2-á között látogatói lesznek a Technika Házában szedán délelőtt 11 órakor megnyíló kiállításnak. A város zavartalan életének oly fontos eleméről, a tömegközlekedésről átfogó vizsgálat során rajzoltak fel helyzetképet a DÉLTERV közlekedési tervezőmérnökei.

És ki nem érdekelt ebben a városban, az iskolásoktól a nyugdíjasokig? Természetesen a szakmai észrevételeket, a koncepció egészéről alkotott véleményeket is szeretnék begyűjteni a kiállítás rendezői — a városi tanács, az MTESZ és a DÉLTERV munkatársai. Ezért a kiállításnyitás másnapján, november 24-én reggel 9 órakor közlekedési konferenciát rendeznek, ugyancsak a Technika Házában. A szakmai napon előadó lesz dr. Zsirai István, a 22. számú Volán üzemgazdájának, Rozsa Sándor, a Közlekedéstudományi Intézet tudományos főmunkatársa és Prágai János, a DÉLTERV vezető tervezője. Hozzászólásra kérték fel dr. Kardos Jánost, a 10-es Volán igazgatóját és Gazdag Lászlót, az SZKV igazgatóját.

nos, a DÉLTERV vezető tervezője. Hozzászólásra kérték fel dr. Kardos Jánost, a 10-es Volán igazgatóját és Gazdag Lászlót, az SZKV igazgatóját.

Láttam, hogy...

...a Komócsin téri buszmegállóban egy óvodára való gyereksereget. Vastag dzsekikbe, csizmákba, nagy sapkákba „csomagolva”. Kettesével állodagáltak sorban. Majdnem katonásan. De szerencsére egy három-négy év körüli emberkével mindig történik valami fontos, amit azonnal szóvá kell tennie, ami rögtvest mocnásra készíti. Nem lehetett nem figyelni rájuk. Az egyik csodás kabátgombot fedezett föl a szomszédján, a másiknak csöpgött az orrocskája, a harmadik énekelte, a negyedik első akart lenni, az ötödik csikket vizsgálgatott... A legtöbb szempár a kiskörutat fűrkészte: jön-e már a tizes? Az óvó nénik komoly erőfeszítésbe kezdtek nyugtatgatni őket

Kultúra — egészség

Kulturált ember. Mi mindent elárul ez a jelző viselőjéről? Hogy művelt, hogy kifinomult, kellemes; hogy viselkedése, külseje, egész életmódja példázata: ismereteket ésszerűen alkalmazza is saját és környezete épülésére. Kissé szokatlan kapcsolatot alkot újabban és a melléknév az egészség szóval, pedig a kulturáltság egyik fokmérője az is, ki miként sáfárkodik az egészségről, betegségről szerzett tudásával.

November az idén nem csupán a fogápolás fontos-ságára hívja föl a figyelmet, mint korábban: ezúttal az egészségtudat hónapjának neveztetik. A „névújítás” kifejezi azt a gondolatot: egész szervezetünk igényli a rendszeres ápolást, a betegségeket megelőzendő. S

mikor sajátíthatja el az ember legkorábban az ezzel kapcsolatos tudnivalókat? Természetesen gyermekként, hogy felnőttkorra jó szokásként beépüljön a kulturált viselkedésbe, a kulturált életmódba.

Mit tegyünk, hogy fogaink épek maradjanak? Hogyan tisztálkodjunk? Melyek a helyes testápolás követelményei? Mit kell tudni a korszerű táplálkozásról? Milyen veszélyeket rejt magában környezetünk tisztátalansága? Ilyen és az e témakörökbe tartozó kérdéseket kapnak ezekben a hetekben azok a diákok, akik részt vesznek az általános iskolákban meg-tervezte megrendezendő vetélkedőn. A megyei tanács művelődési osztálya, az úttörő-előrség és a Vöröskereszt szervezte verseny szakmai anyagát a KÖJAL

egészségnevelési osztálya állította össze. A háromtagú csapatok közül a győztesek a városi, illetve a járási döntőbe kerülnek, az ottani verseny legjobbjai a megyei döntőbe jutnak tovább. A díjazottak jutalmat kapnak, az első helyezett csapat pedig közös üdülenes vehet részt.

Ezekben a hetekben tehát a szokásosnál több szó esik az iskolák falai között a kulturált ember egészség-védelméről, a Vöröskereszt tanárelnökök, az osztályfőnökök jóvoltából. Hogy melyik iskola tanulói „jeleskednek” ezen a versenyen, az decemberben dől el. Akkor lesz az eredményhirdetés, s akkor vándorol új gazdáihoz a győzteseknek járó Makk Marci kerámia is.

Ch. A.

Módszertani bölcsődék

Minisztériumi irányelv

Az Egészségügyi Minisztérium a napokban irányelvet adott ki a fővárosi és a megyei módszertani bölcsődék szervezeti és működési szabályzatának elkészítéséhez. Egy hat évvel ezelőtt született rendelet tüzte célul: minden megyében létesítsenek módszertani bölcsődét, amely szakmai útmutatással, irányítással segíti elő a többi bölcsőde tevékenységét. Azóta a megyék leggyakrabban létrehozták ezeket az intézményeket; szükségessé vált tehát, hogy egységesen szabályozzák szerepüket, feladataikat. Ehhez adott most útmutatást a minisztérium.

A fővárosi, megyei módszertani bölcsődék a tanácsok egészségügyi szakigazgatási szerveinek intézményeként az orvostudomány, a pedagógia, a pszichológia új eredményeit felhasználva gondozzák, nevelik a gyermekeket. Szakembereik — és szükség szerint külső munkatársak — közreműködése révén a területükhöz tartozó bölcsődékben elősegítik a korszerű gondozási és nevelési módszerek alkalmazását, s időközönként ellenőrzik a szervezeti és szakmai rendelkezések végrehajtását. Folyamatosan figyelemmel kísérik a gyermekek egészségi állapotát, testi és szellemi fejlődését befolyásoló tényezőket. Szakmai tanácsaikkal hozzájárulnak a követelményeknek megfelelő bölcsődék létesítéséhez, berendezéséhez. Vizsgálják a gyermekek élelmézésének, élelmézési normáinak betartását is.

Az irányelv kitér arra is: ezek az intézmények szervezik és bonyolítják le a bölcsődék szakembereinek elméleti és gyakorlati továbbképzését.

A módszertani bölcsődék vezetői ezt az irányelvet, valamint a helyi sajátosságokat és lehetőségeket figyelembe véve készítik el a szervezeti és működési szabályzatokat.

Zenei naptár

A Bernstein-varázslat

Lennynek becézik a leg-többben, akik megszerették. Már pedig, akik őt személyesen látták, hallották — a budapesti Erkel színházi hangversenyén, végérvényesen ígérete alá kerültek. Nemcsak művészetével, hanem elbűvölő egyéniségével is lenyűgözte hallgatóit. Jömagam a november 16-i koncerten lehettem jelen, melyet ország-világ élvezhetett a televízióközvetítések jóvoltából.

Azóta próbálom megfektetni a titkot, mi az oka annak, hogy a hallgatóság nemcsak utánozhatatlan előadóművészetének hódol, hanem az embernek is? Hiszen az átélő katarzisz megújító tüzetét tisztultan már számos megszólalt tobozásoknak, tapsorkánnak, ki-robbanó ünneplésnek lehettem szerencsés részese, más zseniális interpretátorok hangversenyén is. S e mostani mégis mitől, miért volt több és más?

Miért képesek az emberek messzi városokból oda-tudniul köré, hogy őt hallják? Koncertszomszédom, a Bajor Rádió szimfonikus zenekara egyik hegedűsenek felesége és leánya, mivel Münchenben „csak” a főpróbát hallhatta, miért képes Budapestre repülni egy Bernstein-koncert kedvéért? Miért vagyunk hajlandók 500 forintot is fizetni egy hang-versenyjegyért, csak kapjunk?

Talán abban rejlik a titok, a Bernstein-jelenség megfektetése, hogy ez a génusz mer homo ludenssé válni. Általában a komoly műfajban működő előadóművészekről elsősorban megszoktuk, elfogadunk, sőt igényelünk egy bizonyosfajta felsőbbrendű elkülönülést, emelkedettséget, artisztikus absztrakciót, amit aztán ószintén lehet csodálni, tisztelni, amiért tisztés távolból olykor lehet rá-jongani. Művészi megnyilat-

kozásaikat bölcs, magaslatos kinyilatkoztatásnak értelmezzük, egyszerűen, nemes szellemi és lelki tápláléknyújtást, élményt várunk a művésztől.

Leonard Bernstein-től szintén megkaptuk mindezt, de meg egy csodálatos ráadást is, s talán ezért oly hálás mindig a publikum, hogy világszerte tomboló sikerek kísérik útját. Azt, ami a legtöbb felnőttben idővel oly sajnálatosan megfakul, a játék tiszta öröme! Bernstein csodálatosan játszik a zenével, s különös képességgel folytat a játékra muzikusain kívül meg tudja nyerni az egész közönséget. Nem is emlékszem, mikor hallottam olyan önfeladott értékelő felkacagásokat szimfonikus koncerten, mint például Bernstein Divertimentójának előadásakor. A hallgatóság belemert egy nemes, intellektuális játékba, s rendkívül boldog és hálás volt ezért az élményért, hogy játszhatott. Értette — mert Bernstein oly világossá tette — reagálhatta a zene, az interpretáció szellemes poénjait, s a derű, a humor életelixírjét mámorosan, önfeladottan, szomjasan kortyolta mindenki. Bernsteinnek minden porcikája muzikál. Ha bárki utánozni próbálna, valószínűleg rosszul járna. Muzgása nem a karmesternővédeknek állítandó mintapélda. Több annál, hogy taníthatni lehetne! Abszolút zenét inspiráló, legtermészetesebb és legodaválóbb mozg-

ket. Elmondották, hogy jelenleg 165-féle családi ház, 21 társasház, 28 sorház, 14 zártkert épület, 53 nyaraló és kilencféle társasúdló ajánlott terve áll az építők rendelkezésére.

Berényi Bogáta

Tervek, építőknek

Az Építésügyi Tájékoztatói Központ székházában, penteken sajtótájékoztatót tartottak a szakemberek a magánlakás-építők tervellátásának helyzetét és a további fejlesztési elképzelése-

Elhunyt Sturcz Márton

Hosszan tartó, súlyos betegség után, november 17-én elhunyt Sturcz Márton mérnök-ezredes, Szeged város helyőrségparancsnoka.

Sturcz Márton 1934. március 21-én született Budapest. Munkácsaládból származott, és munkáséveit ő is, mint vasöntő kezdte meg. 1953-ban vonult be a néphadseregbe, majd a 3 éves tisztiiskola elvégzése után kezdte meg hivatásos katonai pályáját. Ezt követően különböző beosztásokban dolgozott. A Szovjetunióban elvégezte a katonai akadémiát, majd 1978-ban fejezte be a vezérkari akadémiát. Beosztottjai és parancsnokai rendkívül jól felkészült, határozott, jó vezetőként ismerték meg az évek során. Kiváló munkájáért 11 alkalommal tüntették ki. Többek között a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékérem tulajdonosa, és kétszer megkapta a Kiváló Szolgálatért Erdemrendet is. 1978. szeptember 1-e óta Szeged város helyőrségének parancsnokaként teljesített szolgálatot. E beosztásában Szeged közéletének is aktív részese volt.

Sturcz Márton 1951-ben lépett a párt tagjainak sorába. Pártmunkáját is kiválóan végezte, alakulatánál tagja volt a pártbizottságnak és a párt-végrehajtóbizottságnak.

Sturcz Márton mérnök-ezredes a honvédelmi miniszter a Magyar Néphadsereg halottjává nyilvánította. Temetéséről később intézkednek.